Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237. Телеф. УНО: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 96. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 16-го КВІТНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 96. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 16, 1952. VOL. LX.

МІЛЬЙОН АКРІВ ЗЕМЛІ ЗАЛИТІ ПОВІДДЮ

Омага, у стейті Небраска. — Катастрофа поводі в околиці Омага Кавнсіл Блофс зростає з години на годину, внаслідок прибуття води в ріці Мизурі, яке вважають тут за найбільше в історії. Ріка заливає землі від Савт Дакоти, через Айову до Небраски. Тут, у місті Сію Сити, рівень води піднявся найвище і втримується на п'ять стіп понад найвищі прибережні тами. Що не прийшло до великої катастрофи в людях, це треба завдячувати резервовим тамам. Теперішній стан води висоти 31.5 стіп, отже на 12.5 стіп вище ніж записано в 1881 р., коли то була найбільша повінь в попередній історії. Населення почало найбільшу досі звісну евакуацію з своїх домів, щоб рятуватися від смерти. — Друга повінь, йде з північних стейтів, положених на схід, отже в цій околиці, через яку перепливає ріка Місісіпі. Там загрожені міста Мінеаполіс і Ст. Пол. Обидві ріки з своїми допливами, залили коло мільйона акрів землі в дев'яти стейтах.

Президент призначує пів мільйона на допомогу поводянам

Вашингтон. — Президент призначив дол. 500,000 на рятунок людей, що втікають від повені в стейтах Айова й Савт Дакота. Червоний Хрест, який має свої рятункові відділи в тій околиці, твердить, що це буде найбільша катастрофа повені в історії ЗДА. Фонди, диспоновані президентом, взяті з екзекутивних фондів. Це тільки тимчасова допомога — „на рахунок" нещастя. Червоний Хрест звідомляє, що 64 повіти в сімох стейтах, включаючи й стейти Міннесоту й Висконсін навіщені повеню. — Обчисляють, що 19,537 родин мусіли забратися з своїх домів. Над рятунком поводян з берегів Місісіпі працює окремий відділ Ч. Х. Ця установа побудувала коло 50 притулків в околицях навіщених повенню, щоб дати хоч хвилевий захист людям, які врятувалися від смерти. Ч. Х. видає денно харчів для прожитку 1,300 осіб. Найбільше допомоги потребує околиця Кавнсіл Блофс. Звідти вивезли 3,000 дин. През. Труман приготовляє спеціяльне послання до Конґресу для реорганізації контролі води в великих ріках. Досі рятунок таких околиць стоїть під керівництвом окремого корпусу армії.

Президент Труман про співпрацю Американського світу

Вашинґтон. — З приводу 62 річниці заснування Пан-Американської Унії, президент Труман промовляв перед послами Латино-Американських республік. Свою промову, президент виголосив під час прийняття в Білому Домі, на якому були присутні дипломати середнє й південно-американських країн. Президент підкреслив, що народи двадцять одної американської республіки виразно виявили своє бажання співпрацювати, щоб усунути захватництво й зміцнити свободу й щастя людства. „Об'єднання символізує добросусідські взаємовідносини й мирну співпрацю, яку ми розвинули в нашій між-американській системі", сказав Труман. У зв'язку з цим прийняттям дипломати висловлювали свої побажання щодо помочі ЗДА для країн Латинської Америки у такій самій площині, як цю допомогу отримують країни Европи й Азії. Зокрема про це говорив мехіканський посол у Валдорф-Асторії при відкритті святкування Все-Американського дня.

Проти ліквідації фонду для поруки за комуністів

Ню Йорк. — Стейтовий Банковий Департамент відмовився дати дозвіл на ліквідацію фонду для поруки за комуністичних втікачів, що його втримував комітет під назвою Конґресу Громадянських Прав. Коли поставлені під суд комуністи, яких випущено на волю за складенням поруки з цього фонду, почали один по однім втікати, внаслідок чого гроші, складені за них мусіли пропасти, управа фонду хотіла скасувати фонд шляхом проголошення невиплатности. Банковий департамент спротивився тому, бо управа фонду не втримувала списків осіб, що давали свої гроші на поруку. Департамент твердить, що фонд втратив на поруках $725,000, одначе ще залишилося невиплачених $115,000, а управителі не хочуть виявити, чиї це гроші.

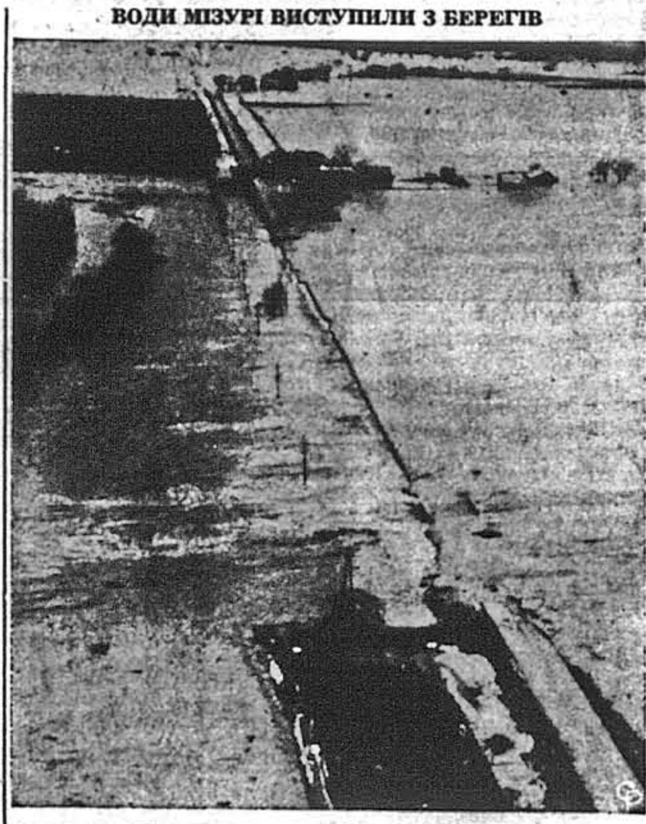
Юні грабіжники

Камден, Н. Дж. — Поліції вдалося схопити дев'ятнадцятьлітнього юнака Дж. Венеского, що брав участь у зухвалім оружнім грабіжницькім нападі. Він з одним співтоваришем увійшов в бар на місцевім літовищі. Це було біля півночі. Юнак замовив пляшку пива й через деякий час, вихопив два пістолі, а його товариш одного. Господарям бару було наказано віддати всі гроші й цінноші й сісти в куті на підлозі. Проте одному з них вдалося непомітно заалярмувати поліцію. Розпочалася стрілянина, в результаті якої головного напасника схоплено.

ПЕРЕВІЗ ТОВАРІВ НА ЗАЛІЗНИЦЯХ ДОРОЖІЄ НА 6-9 ВІДСОТКІВ

Вашинґтон. — Міжстейтова Торговельна Комісія признала залізничим підприємствам право підвищити ціну за перевіз вантажу на 9 відсотків в південних і західніх стейтах, а на 6 відсотків у східних стейтах. Це вже дванадцята підвишка від покінчення другої світової війни. Вона відноситься не тільки до самих залізниць, але й до кораблів, що перевозять товари ріками та озерами у внутрішнім торговельнім русі. Це, на ділі, підвишка на 15 відсотків, якої бажали собі підприємства ще в попереднім році. У січні 1951 р. підприємства вимагали підвишки на 15%, а комісія признала їм тимчасову підвишку на 6% в порівнанні з попередньою. У березні комісія признала дальшу підвишку на 4% на сході, а 2% в інших околицях. Опісля в серпні знову признала підвишку висотою 9% на сході, а 6% в прочих стейтах Теперішня підвишка зросла на 15% в порівнянні з підвишкою в березні, на підставі калькуляції комісії. Загальний прихід з цієї підвишки принесе підприємствам $687,000,000 річно, одначе підприємства твердять, що вони поточного року мусять видати $990,000,000 на поправу шляхів та будову нових вагонів. Комісія вимагає щоб залізниці оголосили найменше 15 днів наперед повідомлення про підвишку, яку вони хочуть ввести в практику.

ВОДИ МІЗУРІ ВИСТУПИЛИ З БЕРЕГІВ

Води ріки Мізурі виступили з берегів та залили величезні простори, виганяючи з осель десятки тисяч людей та наносячи величезні шкоди. На фото: Залите повіддю шосе в Айові

ПРЕДСТАВНИКИ З.У.А.Д.К. НА ВІДВІДИНАХ В ПРЕЗИДЕНТА ТРУМАНА

Вашинґтон. — В понеділок, 14-го квітня, пополудні президент Труман прийняв в Білому Домі керівників і представників переселенчої акції та останнію із скитальських родин переселених до цеї країни на підставі т. зв. Акту Переміщених Осіб з 1948-го року. На авдієнції були члени Д.П. Комісії та представники добровільних допомогових агенцій, яких представив президентові Мр. Ґіббсон, голова Д.П. Комісії. Перші, що їх Мр. Ґіббсон представив президентові Трумановi, були представники Злученого Українського Американського Допомогового Комітету: його голова — адв. Іван Панчук та екзекутивний директор д-р Володимир Ґалан. Адв. І. Панчук є рівночасно головою Д.П. Комісії стейту Мішіґен. Президент Труман в своєму слові підкреслив великі заслуги добровільних допомогових агенцій в переселенчій акції та заявив, що докладе всіх зусиль і постарається перевести нове законодавство, щоб представлений йому останній переселенець не був останнім. Після відвідин в президента Трумана, представники відвідали впливового в переселенчих справах сенатора Гомера Ферґусона з Мішіґен та обговорювали з ним справу нового іміґраційного закону. Сенатор Ферґусон цілком погоджувався з думкою представників ЗУАДКомітету, які змагають тепер до того, щоб добитись для українців окремої квоти в цьому законі за їх національною, а не державною приналежністю.

Українські резолюції в Конґресовому Рекорді

Вашинґтон. — В Конґресовому Рекорді з 8-го квітня записано в цілости резолюції, ухвалені великою українською маніфестацією проти комуно-російського імперіялізму, яка відбулася в Нюарку 30-го березня. Резолюції зголосив до Конґресового Рекорду член Палати Репрезентантів Гюґ Дж. Аддонізіо, попереджуючи їх таким виясненням: „Пане Спікер, в рямках моїх заввага я бажав би включити наступні резолюції, прийняті на величезному зібранні в Нюарку 30-го березня американцями українського походження, які глибоко заінтересовані в боротьбі за вдержання та поширення демократії тут і в світі. Хай мені буде вільно звернути окрему увагу на резолюцію 8-му, яка домагається ухвали певних законодавчих заходів." Резолюції, про які була мова в повідомленні про Маніфестацію („Свобода" з 1-го квітня ц. р.), втягнені до Рекорду в цілости. Резолюція 8-ма, на яку звернув окрему увагу членам Палати Репрезентантів конґресмен Аддонізіо, домагається „прийняття Конґресом Злучених Держав наступних законів, які можуть сильно поліпшити наш престіж і наші впливи між народами поневоленими Совєтським Союзом та між його сателітами." До таких заходів в резолюції зараховано: а). ухвалення резолюції Керстена відносно американської приязні до поневолених Совєтами народів та відносно відповідних фондів на допомогу їх визвольним рухам; б) ухвалення резолюції МекКарена відносно нового іміґраційного закону, що дозволив би на переселення до Злучених Держав нових втікачів з-поза залізної заслони; в) швидкої ратифікації міжнародної конвенції проти народовбивства; г) прийняття сенатської резолюції ч. 269, яка закликає до швидкого встановлення сполучених держав Европи в надії, що це зменшить совєтську загрозу та ґ) резолюції Бентона, яка рекомендує встановлення незалежного від державного департаменту „Голосу Америки" для успішнішої участи в психологічній війні та допомоги поневоленим народам в їхній боротьбі проти тоталітарної Москви.

Нова українська газета в Лондоні

Лондон. — З датою березня тут появилося перше число „Нашого Слова", нового українського місячника. В редакційних виясненнях місячник заповідає, що виступатиме проти „претенсій різних вождів на диктатуру над українським народом" та обстоюватиме вільне народоправство-демократію і буде послідовно викривати всякі диктаторські пляни „вождівських" ґруп. В дальшому сказано, що редакція „Нашого Слова" не виводить „традиції української державности від комуністи Хвильового чи від убогого духом „акту 30-го червня 1941 року." Наша традиція — незалежна і соборна Українська Народня Республіка, що своїми законами р. 1918-1919. затвердила демократичний лад в Україні." На списку запрошених співробітників нового місячника подибується низку відомих журналістів і публіцистів з Европи і Америки.

СТЕЙТИ ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА БУДОВУ КАНАДОЮ ВОДНОГО ШЛЯХУ ДО ОЗЕР

Вашингтон. — През. Труман і Лестер Б. Пірсон, канадський міністер закордонних справ, осягнув порозуміння в справі розбудови ріки св. Лаврентія на водний шлях, який вестиме з Атлантійського океану до Великих Озер. Будову водного шляху започаткує Канада. Заки це станеться, обидві країни зажадають від Спільної Міжнародної Комісії дозволу змінити відповідно висоту води в ріці Св. Лаврентія, щоб можна було використати її для цілости проєкту. Пірсон повторив ще раз постанову Канади йти вперед з проєктом так швидко, як тільки можна, щоб пустити кораблі, побудовані для мореплавства, теж на водний шлях рікою. Цей проєкт був дискутований в Стейтах від давна, одначе Конґрес не погодився на спільну будову каналу. За договором про пограничні води з р. 1909 створено Спільну Міжнародню Комісію для Злучених Держав і Канади, якої треба радитися кожній зі згаданих країн, якщо б мало прийти до зміни позему води в ріках і озерах, що находяться у прикордонній смузі.

Стейт Ню Йорк матиме місце на 60 телевізійних станцій

Вашингтон. — Федеральна Комунікаційна Комісія, вирішуючи скасування заборони на закладання нових станцій для телевізії, призначила для стейтів Ню Йорк місце в повітрі для 60 станцій, з яких повітряні канали могтимуть розходитися по цілій країні. Рік тому комісія носилася з думкою признати цьому стейтові 55 станцій. Під теперішню пору нюйорський стейт оперує 13 телевізійними станціями. Вони приміщені в містах: Ню Йорк, Бінгемтон, Бофало, Рочестер, Скенектаді, Сиракюз і Ютіка. Недавно зголошено двадцять нових аплікацій за дозвіл на відкриття дальших станцій. Якщо дозвіл був би на них виданий, тоді треба б було поробити переміни в повітряних каналах.

Роздавання запомоги закордон приносить ізоляцію – Доллес

Филаделфія. — Джан Фостер Доллес, який недавно зрікся становища амбасадора для спеціяльних доручень, сказав у промові на обіді Пресвитеріянського шпиталю, що Злучені Держави тепер „менше люблені, а за те більше ізольовані і загрожені ніж колинебудь у історії". Як причину такого явища, Доллес подає невідповідний спосіб роздавання американських допомог закордонним країнам в такій формі, як це роблено досі. Американський уряд твердить звичайно, що робить це з вирахуванням на власний оборонний інтерес, забуваючи підкреслювати факт, що чоловіколюбні мотиви грають тут більшу ролю між необхідність оборони, твердив Доллес.

Фундація Форда видаватиме міжнародний журнал

Пасадіна, в Каліфорнії. — Фундація Форда додала ще одну ділянку до своєї різнородної праці, а саме видавництво міжнародного журналу мистецтва. Згідно з оповісткою Павла Дж. Гофмана, директора фундації, журнал матиме назву „Злучені Держави в Перспективі", а його метою буде „дати читачам закордоном вірну картину інтелектуального й артистичного життя в ЗДА в мовах англійській, німецькій та італійській. Пізніше будуть додані ще й інші мови, одначе, вже в самих початках, журнал появиться в закордонних кіосках. Це буде квартальне видавництво для протидіяння комуністичній агітації веденій образковими видавництвами для зогидження Злучених Держав, представляючи цю картину як малокультурну. Водночас це буде спроба виміни ідей крізь кордони країн в справі літератури, музики, театру, й архітектури, як теж і філософії і творчої науки. Перше число квартальника появиться восени 1952 р.

Рвуться зв'язки Південної Африки з Англією

Кейттавн, Південна Африка. — Конституційна боротьба між двома партіями в Південній Африці, це значить між Партією Націоналістів, що тепер при владі, і Партією Об'єднання, яка в опозиції — щораз більше поширює прірву між цією країною і Англією. — Провідник Партії Націоналістів, прем'єр Данило Ф. Малян, плянує остаточно звільнити парлямент від тих обмежень, що на нього накладає конституція. Якщо це вдасться Маляновi здійснити, то тоді найвищу владу в державі матими партія, що стоятиме при владі. Кореспондент „Ню Йорк Таймса", Вільєм Вайт, стверджує що Партія Націоналістів пройнята духом нацизму та явно голосить думку про вищість нордійської раси, хоч її не можна звати „гітлерівською партією", бо південно-африканські націоналісти признають волю слова і зборів. Та вони сильно зближаються до шовінізму, расизму і виступають проти іноземців. Партія Націоналістів домагається, щоб Партія Об'єднаних, в якій більшість говорить англійською мовою, „були південними африканцями" якими вважають себе члени Партії Націоналістів.

Справа Тунісу не дісталася до Ради Безпеки

Об'єднані Нації, Н. Й. — Рада Безпеки при ОН не згодилася поставити на денний порядок справу Тунісу і відкинула внесок азійських і африканських країн в цій справі. Совєти, Національний Китай, Бразилія, Чіле і Пакістан були за внеском. Франція і Британія проти, а ЗДА, Греція, Голяндія і Туреччина здержалися. Внесок азійсько-африканських країн домагався, — щоб Рада розглянула справу французько-туніських відносин, бо Франція недавно силою усунула уряд туніського Протекторату, визначаючи нового прем'єра. Пані Ф. Д. Рузвелт на пресконф., як — „приватна особа", критикувала недопущення туніської проблеми на наради Ради Безпеки, кажучи, що на її думку це сталося незгідно з „демократичною процедурою". Пані Франклін Д. Рузвелт заявила, що Департамент Стейту знає більше в цій справі, як якапебудь приватна особа і тому „ми повинні приймати його рішення мовчки, як такі, що можливо, наймудріші." Рада Безпеки відкинула справу Тунісу навіть з чілійською поправкою, яка домагалася прийняти справу на денний порядок, але відложити дискусію над нею аж до тієї хвилі, коли в Тунісі настали б якісь важливіші події.

● Республіка Кольомбія дістала $80,000,000 позички з Міжнародного Банку в Вашингтоні. Вона призначена на розбудову нафтового промислу в тій країні.

● Відмовили внасиґнувати фонди на втримання амбасади при Ватикані в палатній комісії 19 голосами проти 17.

АЛІЯНТИ ВСЕ ЩЕ МОВЧАТЬ В СПРАВІ ПОЛОНЕНИХ

Токіо. — Хоча комуністичні представники на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї вже виявили свою готовість знову взяти на порядок перерваних нарад справу полонених, аліянтські представники три дні після того все ще тої готовости не виявили і теж не дають жадних коментарів. Деяку зміну в цій справі заповідає вчорашній поворот з Токіо до Панмунджом адмірала Ч. Т. Джоя, голови аліянтської делеґації, що теж керував переговорами в справі полонених. Проте, адм. Джой крім того, що очолює аліянтську делеґацію, є рівночасно командантом аліянтської фльоти на далеко східних водах та має свою головну квартиру в Токіо, отже він міг там перебувати в інших справах ніж полонені. — Справу полонених, що є 4-ою точкою на порядку нарад, — передано десять днів тому під розгляд штабовому комітетові, який негайно після того відрочив свої наради, намагаючись знайти відповідний компроміс між комуністичними домаганнями примусової репатріяції всіх полонених і аліянтським обстоюванням, — щоб репатріяція відбувалася тільки на добровільній базі. В останніх днях видвигається здогади, що аліянти готові погодитися на репатріяцію всіх 135,000 полонених червоних вояків і до того додати ще деяку кількість південних корейців, які бажали б перейти до червоних, але відмовляються силою змушувати тих полонених до переходу кордону на бік червоних. Це правдоподібно дало причину, що комуністична пропаґанда закликає тепер своїх полонених, щоб вони верталися, обіцюючи повну безкарність для всіх, — навіть для тих, що активно виступали проти комунізму під час свого побуту в полоні та витатуували собі на тілі антикомуністичні гасла. Здогадуються, що відновлені переговори в справі полонених відбуватимуться таємно, щоб не хвилювати публічної опінії. Теж в інших спірних справах не досягнено ще жадної розв'язки.

Пробні атаки на корейському фронті

Сеул, Корея. — Від кількох днів аліянтські і комуністичні війська на корейському фронті перевели знову низку пробних атак, без будь-яких основніших змін в самій фронтовій лінії. Вчора 54 аліянтські танки майже впродовж двох годин обстрілювали ворожі позиції на центральному фронті, розбиваючи фортифікації. Під час тої акції, розбито коло 150 ворожих бункрів та вбито доло 300 ворожих вояків. На іншому секторі того фронту ворожа артилерія зі свого боку обстрілювала аліянтські позиції. Аліянтська авіяція, — не зважаючи на погану погоду, продовжувала звичайне вже бомбардування воєнних об'єктів, зокрема комунікаційних шляхів у ворожому запіллі.

Франко і Салязар нараджуються в справі оборони

Мадрид. — Шеф еспанського уряду ген. Франко і португальський прем'єр Антоніо де Олівера Салязар зустрілись вчора в прикордонному еспанському місті Сіюдад Родріґо та відбули наради в справі ролі, яку може і повинен відіграти Іберійський півострів в західній обороні. Зустріч і наради мали відбутися на пропозицію еспанського уряду. — Португалія вже віддавна обстоює, щоб Еспанія була включена в цю оборону. Другою важливою проблемою, — яку обговорювали ці два державні мужі, мали бути еспанські домагання контролі поліційних сил в Танжері. Подробиць про вислід цих нарад не подано.

Слаба діловитість московської конференції

Москва. — Як сталися доступні, повніші дані про торги на Міжнародній Господарській Конференції в Москві, то виявилося, що ця розреклямована конференція закінчується доволі скромними успіхами. Совєтський представник говорив про можливість трибільйонових торгів, а конференційна дійсність виказує, що заключили всіх договорів на загальну суму від 250 до 300 мільйонів долярів. В конференції брали уділ всі держави, що знаходяться під комуністичною контролею та Англія, Італія й деякі інші країни Заходу. Повний вислід конференції знаний буде пізніше, бо деякі договори ще незакінчені, а інші являються тільки висловом торговельних намірів, а не дійсними контрактами. Це останнє відноситься до багатьох англійських запланованих контрактів.

Вафдисти проти відрочення виборів в Єгипті

Каїро. — Сильна єгипетська Партія Вафдистів, що її керівником є бувший прем'єр міністрів Мустафа Нагас Паша, виступає проти урядової акції відложити вибори та уважає цей урядовий крок неконституційним і шкідливим для державних цілей. Палату Депутатів, в якій Вафдисти мали переважаючу більшість, уряд розв'язав 24 березня. В декреті, що розв'язував парлямент, визначувалося день 18 травня як дату нових виборів, а в дні 31 березня мав би був зібратися новий парлямент. Та в суботу, 12 квітня, прем'єр Агмед Нагуїб Ел Гілалі Паша підписав декрет, яким відкладається вибори на неозначений час та припиняється всяку передвиборчу діяльність.

МАСОВА ПРОТИ-ІТАЛІЙСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ В СТОЛИЦІ ЮГОСЛАВІЇ

Беоґрад, Югославія. — Вчора тут відбулася найбільша від часів війни демонстрація, що мала проти-італійський характер та була скерована проти теперішніх нарад між американськими, англійськими й італійськими представниками в Лондоні в справі включення Італії в адміністрацію аліянтської частини вільної території Трієсту. Демонстрація була зорганізована „народнім фронтом" — прибудівкою югославської комуністичної партії, і в ній взяло участь коло 300,000 осіб, що йшли походом вулицями міста і викрикували проти - італійські гасла. На транспарентах вони несли написи в роді: „Ми віддамо своє життя, але не дамо Трієсту"; „Геть з італійськими і комінформівськими (совєтськими) фашистами" і тим подібні. Ціллю демонстрації було добитися припинення лондонської конференції і тим самим вона мала теж протизахідну закраску.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Re-entry as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879 Pending

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗА ПОРЯДОК І СПОКІЙ В ГРОМАДІ

Бурхливе було життя американсько-української спільноти. Було дещо такого, про що радше й не згадувати. Бо українська іміграція в Америці була колись молода, навіть дуже молода і, як така, запальчива, гаряча. Проте вона назагал поводилась так, щоб не шкодити поступові й службі рідній справі. Інакше вона була б загинула як зорганізована та ідейна цілість. Сьогодні так склались обставини, що вона може куди краще послужити народній справі, скріпилась новими вартісними силами з тут роджених, а зокрема тими, що прибули до нас зі скитальщини. Проте є загроза, що ті сили не будуть як слід використані, якщо ми себе краще не зорганізуємо в товариства і громади з авторитетними *проводами*, відповідальними за свої вчинки.

Ми глибоко переконані, що більшість нашої спільноти не хоче робити нічого такого, що наше народне життя прибивало б. Всі ми хотіли б підніматись вгору на всіх ділянках і тішитись спільними організацийними, політичними та культурними здобутками. Старим американським українцям сильно набридли давні непорозуміння, що вже були майже в стані повної ліквідації в той час, як зачала прибувати до нас нова іміґрація. Вони теж припускали, що на американському ґрунті не матиме місця і таборова гризня, що була нещастям наших скитальців у Німеччині.

Берім за приклад метушню в одній громаді, спричинену буквально одним реченням дописувателя нашої газети. Для звичайного читача нема нічого обидливого в тому реченні, ні підступного, ні руїнницького, чи чогось подібного. Одначе на це одне речення реаґується цілим комунікатом, грізним і крайньо образливим. На видрукуваний у скороченні цей комунікат приходить як відповідь новий комунікат, а крім того завалюється газету ще й поодинокими голосами в цій справі. І все це відноситься, як на глум, до участі в одному з наших народних свят.

Не думаймо, що таке діється тільки в одній громаді. Так є, що якби ми містили в „Свободі" те все, на що реаґують наші непогамовані партійці то не знаємо, чи ми могли б навіть влаштовувати ті політичні маніфестації, яких вимагає сучасна політична ситуація, бо громади були б розбиті й розсварені. Ці речі добачують уже найбільш помірковані одиниці й починають на це реаґувати, домагаючись повного виявлювання розбивачів американсько-української спільноти. Вони особливо затривожені тим, що втягається у політичні порахунки вже й Церкву і молодь.

Ми не опинились в Америці для заспокоювання своїх партійних порахунків. Нема тут місця для ніякого вождівства, правого чи лівого. Тут є тільки місце для ідейної й ревної праці для цілости української справи, для праці для її визволення. Український нарід на вільній своїй землі певно вирішить, хто був в нього перший у службі й вірности Україні. Він теж певно не буде ділити Героїв України, як ми їх тут ділимо, додаючи їм ще й свої ідеологічні титули.

Ще одно. Натворили ми тут тих наших організацій, що їм уже ліку не знаємо. І то часто тільки на те, щоб дехто міг про себе давати знати. Мовляв, без нього не обійдеться в громаді. Це може бути особа, а може бути і група. Амбіція не була б і тут чимсь шкідливим, якщо б була поштовхом до великих і добрих діл. Але в нас буває, що амбіції є, а діл і пожертв нема. Тому саме, що нема справжніх добрих діл, є шум, сварня, нетерпимість, як і переступають часом усі границі приличности. Матеріялу на ту тему в нас багато. Це й змушує нас звернутися хоч до провідних людей по організаціях і громадах, щоб вони таки дещо у своїм завзяттю і ненависти до своїх охололи і були добрим прикладом для загалу, якщо хочуть у тому проводі залишитись.

Закінчення переселення

Цьогорічна Лазарева Субота — за „нашим календарем" — зв'язана в Америці з важливою подією. Саме того дня, 12 квітня 1952 р., приїхав останній корабель з европейськими скитальцями, закінчуючи переселення теж і українських переміщених осіб до Злучених Держав на підставі Акту Про Переміщені Особи з 1948 р.

З уваги на Лазареву Суботу, яка попереджує Квітну Неділю, не завадить такому наскрізь християнському народові як українському, пригадати про воскресення Лазаря Христом, як подію, що може мати й символічні значення для відродження цього народу. Саме ця частина українського народу, що в Лазареву Суботу опинилася як заокруглена еміґрантська група в Америці, може пригадати собі на важливе завдання, яке спочиває на ній супроти народу, з якого вийшли, а який під національно-політичним оглядом можна порівняти з біблійним Лазарем.

Звичайно з нагоди Великодня *пригадується про воскресення поневоленого народу* — тобто про воскресення власною силою. Лазарева Субота може пригадати на можливість допомоги для його воскресення з-поза його рідної землі і саме в цьому *полягає символіка* закінчення переселення в дні 12 квітня.

Політична еміґрація з рідного краю якоїсь нації, як теж і її допоміжна діяльність залишенцям в рідним краю, це не таке рідкісне явище в історії. Духова творчість талановитих еміґрантів, що з туги за рідною країною, підносяться духово самі і своїх земляків до „найвищих, піднебних висот", це часте явище. „Український Мойсей" в Шостій пісні свого твору передбачує можливість такої праці й серед української еміґрації, присуджуючи їй таку ролю:

„Та поклав йому (народові на еміґрації) свій скарб серцевідець Єгова, щоб він був мов світило у тьмі, мов скарбник його слова. На безмежну мандрівку життя дав йому запомогу, заповіти й обіти свої, наче хліб на дорогу".

Та без уваги на приклади з інших націй і серед інших відносин, закінчення нової фази української еміґрації мусить приневолити" нових американців" до поважної застанови про свої обов'язки як супроти нової батьківщини і її тутешньої української спільности, так і супроти старої батьківщини, як і народу, з якого вийшли. У цьому міститься не тільки рятування свого фізичного існування серед нових відносин, але й зберігання й продовжування рідних „заповітів і обітів" під час „безмежної мандрівки життя".

Про дійність нової американської іміґрації ніхто не сумнівається. У більшій частині вона вважає себе тільки хвилевими скитальцями в Америці в переконанні, що незабаром вернеться до рідного краю. Одначе вже є і такі, що думають, що ця скитальщина не буде хвилева та що треба пристосовуватись до відносин у Новому Світі, працюючи одночасно й для відродження старої батьківщини.

В таких обставинах відчувається потреба з'ясовання підстав до збереження „заповітів і обітів" на довгу мету. Для такого з'ясування треба не тільки життєвих практиків але й мислителів. Складення українського „Вірую" на довгі часи як для себе, так і для майбутнього покоління, це не легка справа. З другого боку не треба цього відкладати, щоб не затратилися перші враження після залишення Рідного Краю, туга за яким підтримує творчі сили колишніх земляків, опісля еміґрантів з рідної землі, а дальше іміґрантів до нової країни.

Тому, поки ще в серцях тліє глибока любов і прив'язання до рідної української спарви й доки їм присвічує ідеал праці для визволення рідної країни й допомоги для воскресення українського народу, треба якнайшвидше братися до діла. (С).

Микола Чубатий

Російський комплекс в американській політиці

Червона Росія веде політику, що прямує до поневолення не тільки вільного демократичного світу на старих континентах, але також Америки. Москва постійно пророкує упадок Америки. Вона в и с и с а є к р о в американських хлопців на Кореї, вже близько два роки. Проте Америка кожної хвилини готова замиритися з Росією та лишити їй десятки народів в ім'я традиційної приязної політики з нею.

Червона Росія нині залита повеню всеросійського шовінізму, що як гітлерівський націзм межує з безглуздям, але це все в Америці приймається як „патріотизм російського народу".

В Америці ще тільки кілька літ тому ортодоксийний російський комунізм з його насиллями та кривавою НКВД стрічався у багатьох лібералів зі симпатіями. Нині для виправдання російського народу, автора ідеї ленінізму та сталінізму відкидається,щоправда, комунізм, але протеґується велико-російський імперіялізм, а навіть шовінізм. Коли йшло про німців чи італійців слово „фашизм" звучало відражаючо для американця, ні американські прогресисти, а навіть соціялісти, товаришують з російськими фашистами, расістами та антисемітами як з рідними братами. Слово „фашист" грізне ще й нині в Америці, але тільки у відношенню до еспанців та арґентінців. Зате російських фашистів дехто в Америці вважає за природних союзників демократичної Америки.

Десятки літ допомога визвольній боротьбі народів поневолених другими народами вважалася в Америці немов істотною частиною американського національного декальоґу. Америка помагала ірляндцям, звідси із-за моря, вести боротьбу за визволення Ірляндії навіть її громадянами. Ірляндський революційний провідник Де Валєра це уроженець Ню Йорку. Нині є навпаки.

Нині американські багатії дають мільйони на ломання визвольного фронту не-російських народів червоної імперії. Нині існує в Америці організація, що, в запалі свого русофільства, дає гроші на деморалізацію визвольних фронтів неросійських народів, на фаворизування викидків тих громадянств, яких братні народи в Европі та в західній Азії стоять в активній боротьбі з червоною Москвою. Кожному зорієнтованому в еміґраційних обставинах стає ясним, що всі ці федералістичні новотвори не мають ніякої піддержки серед власних громадянств та не були б в силі видавати й одної сторінки без американської допомоги. Діється це саме тоді, коли найкращі сини тих народів ведуть героїчну та прямо надлюдську боротьбу з червоною Москвою та силою обставин стають союзниками Америки.

Купування єдинонеділимських концепцій серед українців було відоме ще з часів цісарської Австрії та царської Росії. „Порядних руснів" купувала собі за гроші польська шляхеччина в Галичині, москвофілів в Галичині та в Америці купував собі російський уряд за царські рублі, але це перший раз в історії що російських єдинонеділимців, зрадників власних народів, кується за доляри достарчені якимись американцями. Ломання визвольних фронтів неросійських народів доконуване при допомозі декого із американців полишиться чорною плямою в історії визвольної боротьби неросійських народів, яка мимо того всего мусить бути успішна, бо це струя новочасної історії.

З деморалізації засаджуваної деким із американців в організми політичних еміґрацій зі Совєтів, між ними також в політичну українську еміґрацію, ці народи скоро вилікуються, але така праця тих американців для Америки напевно користи не принесе і не причиниться до закріплення американської приязні з тими народами, мешканцями російської тюрми народів.

Від американського народу як автора права про самовизначення народів, український нарід та його політична еміґрація очікують допомоги у розвалі тої тюрми народів, що її сторожем є Москва, байдуже біла чи червона. Тепер діється навпаки. Витворюється якийсь справдішний парадокс, що сторожами цілости російської імперії рівночасно стають Сталін, Політбюро, мільйони російських комуністів, але теж тисячі російських еміґрантів поза межами Совєтів та, на ще більше диво, сотки справжніх американців демократів.

Хто організує той концерн для оборони найбільшої тюрми народів відомої в історії світу, непотрібної Америці, навпаки загрожуючої самому існуванню свобідної демократичної Америки? Хто стоїть поза тим всесвітним орденом лицарів Оборони Москви?

Недавно комуністи накидали свій спосіб думання та оборону інтересів Москви мало не цілому американському народові, нині інші росіяни накидають свій спосіб думання та розуміння справ східної Европи навіть найчеснішим американським демократам. Типовим зразком того, це недавно проголошена відозва 72 визначних американців до російського народу з нагоди 35-ліття російської революції. Російська революція представлена там як величний зрив російської демократії під проводом Тимчасового Уряду прем'єра Керенського. Мова там про політичні вольности одиниці, про вольности для народів, про поправу матеріяльного добробуту мас, підчас коли кожному відомо, що того „всього" російська революція не принесла, а уряд Керенського ані не опанував занархізованої ситуації Росії, ані не був далеко таким ліберальним, як його малює відозва американців. Одним словом такої революції 35 літ тому не було; ми ж її живі свідки.

Фактом є, що Росія відразу потонула в анархії а побіч влади Тимчасового Уряду в Петрограді існувала рівночасно друга влада „Совєту Салдатов, Рабочих й Крестян. деп." від початків революції, як друга конкуренційна влада з урядом. Відомо, що відносно України, прем'єр Керенський не багато різнився від влади царату, та що на ділі одинокими частинами царської імперії, де панував зглядний як на революцію порядок, на ділі були території неросійських народів, зокрема Україна. На тих територіях большевизм здобував собі значення тільки силою при допомозі червоних росіян, даючи незбитий доказ, що большевизм це твір російського народу.

Американська еліта йде назустріч російському шовінізмові, що єднаковий в Москві чи в Ню Йорку. Вона забуває, що народи поневолені Москвою, ідеологією та політичними інтересами куди ближчі до Америки ніж російський імперіялізм. Часто повторювані проросійські декларації найповажнішими американцями, а то й цілими установами, йдуть постійно ще й через такі середники пропаганди як „Голос Америки". „Вільна Европа". Проте — все це без ніякого відгомону зі сторони росіян. Вони мають відгомін, але неґативний серед поневолених Росією; посередньо вони помагають однобічно тільки Кремлеві, бо ослаблюють підпольні протиросійські рухи народів совєтського царства.

Росіяни по обох сторонах залізної заслони такі самопевні довічної приязні Америки до Росії що набирають відваги порівнювати Росію, країну постійної тиранії, зі свобідною Америкою. Вже появляються навіть в Америці голоси російських патріотів, що мовляв Росія деколи своєю свободою не уступає Америці. Таке написав недавно професор Фордгам. університету Тімашев в журналі того університету "Thought". Критикуючи книжку маркіза Де Кустіна, видану недавно ген. Веделем Смітом, бувшим американським амбасадором в Москві під заголовком "Journey of Our Time", дослівно написав, що приклади поліційної системи подібної до поліційної системи царя Миколи I можна також стрінути в американськім життю, як от хочби для прикладу нинішні зарядження американської влади, щоб не допустити інфільтрації підривних елементів до Америки Вони мовляв, подібні до тамтих з часів маркіза Де Кустіна. В додатку проф. Тімашев радить Америці не вражати росіян бо під Сталіном совєтські росіяни нині національ-

(Закінчення на стор. 3.)

Що таке комуністична мораль?

Книжка П. Шарія „Про деякі питання комуністичної моралі" (Москва, 1951 р.) відповідно до нових політичних умов дає останнє тлумачення суті і природи комуністичної моралі. В книжці систематизовано погляди яким мусить бути підкорене поступовання підсовєтських рабів. Усвідомлення цих поглядів дає ключ для розуміння тактики совєтського уряду у відношенні до некомуністичного світу.

Основою, фундаментом нової комуністичної моралі береться російський нарід його культура і духовість. Автор говорить, що російська література XIX. століття була вершком світової літератури, мала найвище моральне обличчя. Таких найвищих якостей російської літератури і політичної думки не могла досягти жадна література клясово - антаґоністичного буржуазного суспільства Заходу. Письменники і політичні мислителі Заходу у розв'язуванні соціяльних проблем стояли далеко позаду від Чернишевського, Добролюбова, Бєлінського і пізніше російських комуністів.

Комуністичне вчення визнає лише одну комуністичну мораль. Автор говорить, що в той час, як всі буржуазні концепції моралі являються псевдонауковими, а сама буржуазна дійсність неухильно веде до морального розкладу, марксистсько - ленінська теорія моралі являється єдино науковою.

Кожний совєтський науковець, письменник, журналіст, агітатор у своїх працях мусить виходити з становища, що після жовтневої большевицької революції світ поділився на два непримиримих табори: капіталістичний і комуністичний; капіталістичному таборові приписувати всі неґативні властивості, а комуністичному всі позитивні.

Буржуазно-капіталістична мораль, твердить автор, це заперечення всіх вироблених протягом тисячоліть елементарних принципів суспільного співжиття, поворот до звірячих інстинктів дикунів. З розумом, найвищим продуктом людської історії, імперіялістам нічого робити. В країнах буржуазної „демократії" уряди не висловлюють не тільки волі більшости народу, але і волі всіх груп, що творять коаліції. Критикувати уряд взагалі можна, але конкретна критика загрожує судом.

Комуністична мораль — це вчення про шляхи і методи створення такого суспільства, в якому людина щаслива не лише завдяки необмеженій кількості матеріяльних і духових благ, але й тому, що має умови для реалізації і вияву творчих спроможностей. Національні інтереси народів СССР збігаються з суспільними інтересами тому, що особисті інтереси совєтських людей всередині кожного народу збігаються з інтересами національного розвитку кожного народу. Совєтські люди на основі самої найдемократичнішої в світі конституції самі визначають внутрішню і зовнішню політику СССР. Лише соціялістично-комуністичне суспільство може забезпечувати свободу індивідумові. Носіями моральної ідеї може бути лише трудящий народ, керований комуністами:

Книжка закінчується розділом „Два світи — дві системи": одна з них соціялістична — побудована на справжній науці, на найвищих досягненнях людського розуму, а друга капіталістична — на стихії темних інстинктів озвірених е к с п л у а т а торів, що втратили будьяку історичну перспективу. Принципова різниця двох систем: в капіталістичній системі свобода давно похоронена для народу, в комуністичній системі вона вперше з мрії перетворилась в дійсність.

Ніхто в СССР, від академіка до колгоспної доярки, не має права й на сантиметр відхилятись від цієї вульгарної системи. Ярлик „ворога народу" забезпечує так звану монолітність совєтського народу. (ЛЛ)

Вол. Дорошенко

МОЇ ВЗАЄМИНИ З ПРОФ. Д. ДОРОШЕНКОМ

(Спогад у 1-ші роковини смерти й 70-ліття народин).

(1)

I.

Рід і рідня Дм. Дорошенка.

Вже рік, як не стало проф. Дмитра Дорошенка (помер у Мюнхені 19 березня 1951 р.), а 8-го квітня було й сімдесятиліття його народин (8 квітня 1882 р.). Оці дати й спонукують мене пригадати читачам образ небіжчика. Я не збираюся писати його біографію. В головній основі вона всім, хто цікавиться українським життям, відома з тих численних некрологів, які появилися з нагоди його смерти, буквально у всій українській національній пресі без огляду на її напрям. Крім того заходом УВАН, якої був покійний першим президентом, вийшла окрема брошура проф. Л. Білецького, присвячена його життю й діяльности. (Л. Білецький, Дмитро Дорошенко. УВАН. Вінніпеґ 1949). А що найважніше — маємо [illegible] спогади покійного, видані свого часу у Львові Червоною Калиною (1923-1924 рр.), під наг. „Мої спомини про недавнє минуле" (два томики), а згодом передруковані аж двічі в Канаді: в 1934-5 рр. у час. „Український Голос" (вид. „Тризуб") у Вінніпеґу, останньо під зміненою назвою „Мої спомини про давнє минуле".

На жаль, видавництво „Тризуб" випустило окремою відбиткою лише 1-й том, що обіймає 1901-1914 рр. Багато місця відвів Дмитрові Дорошенкові й покійний його приятель проф. Ол. Лотоцький у своїх спогадах, що вийшли перед війною у Варшаві накладом Укр. Наукового Інституту („Сторінки минулого"). Розуміється, це тільки матеріял для майбутньої докладної біографії покійного нашого вченого й громадського діяча, життя якого тісно зв'язане з історією українського руху останнього п'ятидесятиріччя. Але таку біографію неможливо писати в наших умовах без потрібних джерел — рукописних і друкованих матеріялів. Особливо відчувається брак листів покійного й до покійного, а це чи не найважніше джерело. На жаль воно для нас недоступне і не знати, чи і в якій мірі збереглося. Багато, бо загинуло під час останньої війни. Я сам не знаю про долю свого архіву, а мав там надзвичайно багато листів Дмитра Івановича з часу своєї еміґрації (1908 р.) до виїзду на скитальщину. Листування давніше, зперед 1907 р., пропало безповоротно, як я попав до царської в'язниці. Тому в оцьому свойому нарисі я мимоволі здаюся на свою пам'ять. Зачати його мушу з пригадки, що покійний не брат мій, і навіть взагалі не родич, бо багато людей брало, а то й досі беруть нас, за братів або бодай за кревняків, або мішають нас. Навіть у Галичині, де я стало проживав від половини 1908 р., не тільки незнайомі, але й знайомі брали мене як не за самого Дмитра Івановича, то за автора його творів і явно розчаровувалися, коли я заперечував їх помилку. Так, невдовзі по виході в світ споминів покійного, іду я якось Руською вулецею, а на противному боці йшов дир. Омелян Саєвич, давній мій знайомий, ще й до того мій сусід, бо мешкали ми обидва в камениці НТШ того самого товариства, де я працював, а він нераз бував членом Виділу. Побачивши мене, старенький скоренько перебіг через вулицю до мене і заторхкотів у захопленні до мене: „Ґратулюю, ґратулюю! Прочитав ваші спомини, дуже цікаві". І мусів я його розчарувати, що навіть, коли б хотів, не міг написати того, що ділялося по другому фронті, живши разом із ним у Відні, в тім часі, коли автор був генерал-губернатором окупованої москалями Галичини. Після смерти Дмитра Івановича, я діставав кондоленції з приводу смерти „вашого" брата. Правди в цьому стільки, що ми дійсно були близькі до себе приятелі, майже як брати. В одному з своїх листів до мене з Праги в 30-тих рр., Дмитро Іванович так і назвав мене — своїм братом, уважаючи мене найближчою для себе людиною зпоміж усіх своїх приятелів. Але хоча ми були тільки побратимами, а не близькими кревними, проте походимо з одного кореня. Трудно тепер, не маючи ніяких потрібних до цього документів і джерел, устійнити ступінь нашого спорідження. Боюся, що й по визволенні України зпід червоного московського ярма ця справа буде майже неможлива через знищення большевиками архівів — приватних, церковних і дворянських. Приватні архіви майже цілком загинули. В одному з своїх листів до мене, Дмитро Іванович розповів мені докладно про свій родовід, але на жаль, я не пам'ятаю подробиць, а дотичний лист мені недоступний. Можу одно тільки нагадати всім тим, що виводять рід покійного від гетьмана Петра Дорошенка, що він сам заперечив цю леґенду в своїх мемуарах. Проте це не перешкодило офіційному біографові покійного проф. Л. Білецькому повторити її в згаданій вище біографії. (Мовляв, „Рід Дорошенків тягнеться ще від славного гетьмана України Петра Дорошенка" (див. ст. 5). Гетьман Петро Дорошенко не мав взагалі мужеських потомків — ні від своєї першої жінки, зрадливої Прісі, ні від московської бояріні Авдотії Лопухіної, з якою оженився на засланні. Від Лопухіної мав гетьман лише доньку, що вийшла за якогось Гончарова, а мабуть уже правнучка цього Гончарова Наталія була жінкою славного російського поета Пушкіна. Дмитро Іванович був потомком котрогось із братів гетьмана Петра, але я вже не тям'лю, котрого. В усякому разі походив він із гетьманського роду, бо дід гетьмана Петра й його братів — полковників — Михайло, як знаємо, теж був козацьким гетьманом. Та й досить було подивитися на Дмитра Івановича, щоб переконатися що він нащадок старого українського роду. Був він із себе дуже пристойний юнак — за студентських його часів усі дівчата були в ньому закохані. А коли постарів, своєю поставою нагадував колишнього козацького старшину, Полуботка або що. Для невтаємничених навіть не в тямку було, що в його жилах може текти чужа кров: мати його була віленська жидівка. Проте ні в вигляді покійного, ні в його натурі не було нічого специфічно семітського. Дмитро Іванович багато оповідав мені про свою молодість, про батька й дядьків, але ніколи ні словом не згадав за свою матір, так ніби ріс він цілком без матері. Та й у своїх Споминах він про неї мовчить. Це була, видко, таємниця їхньої сем'ї і я не важився його розпитувати. Та хоч мати не була українкою, а батько військовий ветеринарний лікар, що служив у Вільні, не був свідомим українцем у теперішньому розумінні, а більше українофілом, проте з покійного виріс свідомий український діяч. Це заслуга батька, що сина возив є літку на Чернігівщину, де коло Глухова був „Дорошенківський хутір" — родинне гніздо його й його братів. Тут, серед української природи й оточення набирався покійний української свідомости. Треба сказати, що дід Яків на своїм хуторі й його сини мали порядні бібліотеки, в яких було багато українських книжок. З них — то юнак черпав знання про Україну, її минуле й народ. Зокрема задячує він своїм двом дядькам — Василеві, що був навіть українським письменником, автором роману „На Україні", виданого десь на початку 60-тих роках, (скільки пам'ятаю, цей роман не відзначався якоюсь літературною вартістю), та Петрові. Останній з фаху лікар — дуже цікавився українською історією, а особливо мистецтвом і мав гарну архівну збірку. За гетьмана був він міністром культури. Не дивниця що Дмитро Іванович уже в гімназії був свідомим українцем. Може до того причинилося й життя в чужій Вільні, де молодий хлопець тужив за любою Глухівщиною. Бо от син дядька Василя, хоч жив у кращих від покійного щодо засвоєння української свідомости умовах бо в Україні, в українській родині, проте не пішов слідами батька й став „общеросом".

(Продовження буде).

М. Крат

ІМПЕРІЯЛІЗМ РОСІЙСЬКОГО „ОСВОБОДІТЕЛЬНОГО ДВІЖЕНІЯ" – ПЕРЕШКОДА В БОРОТЬБІ З КОМУНІЗМОМ

(Продовження)

В кінці XIX-го і початку XX-го століття боротьба з царським режимом провадилась під світовим гаслом соціялізму. Під тим же гаслом відбувалась боротьба за національне визволення поневолених Москвою народів. Провідники революційних рухів вірили, що зі зміною режиму зміниться засадничо доля всього населення імперії, буде можливим співжиття всіх народів Сходу Европи та їхній вільний розвиток на всіх ділянках життя. Найкращим виразником цієї віри були ухвали З'їзду представників тих народів у Києві в літі 1917 року, коли деклярувалося, що в державному організмі федеративної, демократичної й соціялістичної Росії будуть забезпечені всі права держав, що входитимуть у склад федерації. Виразником тих же ідей були перші три універсали Укр. Центр. Ради. Однак усі народи, підкреслюючи своє бажання — не відриватись від Росії, бажали вільно будувати своє національне життя й, не чекаючи на це згоди Петрограду, приступили до державного будівництва. Але петроградські пореволюційні уряди (а першу скрипку в них грав А. Керенський), відразу поставились ворожо до всіх проявів національного життя народів, перешкоджуючи їм у всіх ділянках, навіть у шкільництві, в церкві, в господарстві, а також у творенні національних військових частин. В цей час російська армія була в стані дезорганізації завдяки демагогічним „революційним" наказам Тимчасового Уряду, що цілковито знівечили військову дисципліну. Національні формування заховували карність і лад; були всі дані твердити, що національні частини будуть підставою порядку на територіях своїх держав, що мали входити в склад федеративної Росії. Але Тимчасовий Уряд взагалі, а Керенський особливо перешкоджували формуванню національних частин, навіть не зупиняючись перед злочинами. Так 8. серпня 1917 року відпоручник Керенського в Києві — полк. Оберучев не завагався видати наказ обстріляти ешелони нашого — Богданівського полку, що їхав на спільний із росіянами протинімецький фронт. Можемо сміливо твердити, що перешкоди Петрограду в формуванні українських військових частин були однією з причин перемоги большевиків у 1918 році, коли Україна не могла боронити своєї території проти большевицької навали Муравйова та Антонова-Овсієнка.

Настав жовтневий переворот. Тисячі російської інтелігенції та офіцерів подались, шукаючи рятунку, на південь і багато з них знайшло притулок на терені тільки-що проголошеної третім універсалом, автономної Української Народної Республіки. Здавалось би, що ця інтелігенція мусіла б з вдячністю відноситись до українського народу та льояльно ставитись до його уряду. Ми пам'ятаємо з якою ненавистю біженці-росіяни ставились до молодої української держави, з яким глумом один одному оповідали про успіхи большевицьких банд.

17. грудня 1917 року Ленін ультимативно жадав від Центральної Ради пропуску на Дін, де формувалась козацька, автономна держава та збирались протибольшевицькі російські формації. Україна ультимат відкинула. Таким чином, обороняючи свою територію молода республіка наша посередньо захищала терен формування козацьких і російських протибольшевицьких сил. Тому командуючий Київською військовою округою мав моральне право запропонувати російським офіцерам у Києві формувати свої відділи для спільної з українцями оборони. Жадного відгуку цей заклик не мав. Тисячі російських офіцерів було тоді розстріляно большевиками у нашій столиці по її захопленні.

Московський імперіялізм, почуття ненависти по України перемогли в душах тих офіцерів навіть почуття власної безпеки та безпеки своїх родин.

В час, коли Україна переживала першу большевицьку навалу провідники Донського автономічного руху готувались до оборони перед большевизмом. Здавалось би, що російські політики, генерали й офіцери, що там же на Дону перебували, мусіли б стати поруч козаків. Сталось інакше. Дорогий час пішов на поборювання росіянами козацького уряду. Дін було захоплено большевиками, козацькі полки подались у степ, а російські відділи на Кубань. Там „бєлиє" почали боротьбу з кубанськими провідниками, котрі стояли на грунті федерації Кубані з самостійною в той час Україною. Це перешкодило своєчасній організації кубанської армії. Належить підкреслити, що так Кубань як і Дін не відмовлялись від співдії з російською протибольшевицькою т. зв. „добровольческою" армією.

В грудні 1918 року, коли знову на Україну з півночі і сходу рушили большевицькі орди, з Дону посунули на неї війська добр. армії ген. Денікіна, що сформувалась у літі 1918 року при виразній і визначній допомозі української держави. Українська республіка опинилась у боротьбі на три фронти: проти поляків, проти червоних і проти білих москалів. В цей же час Денікін провадив на Кубані боротьбу з українськими патріотами, що була закінчена мученицькою смертю сл. п. Рябовола та Калабухова в літі 1919 року. Кубань була ще більше ослаблена.

Весною 1919 року Европа була врятована мужністю українського війська. Большевицький уряд жадав за ціну узнання української народної (демократичної) республіки пропущення большевицьких військ на Угорщину, що змагалась з бандами Беля-Куна. Уряд УНР відмовив, даючи змогу Угорщині побороти на своїй землі організовані Москвою поважні заворушення. В цей же час і Польща використала нерівну боротьбу України з Москвою, організуючись для захисту проти тої ж Москви; при чому, використовуючи ситуацію, захопила наші західні землі. Тоді ж Денікін, Юденіч, Колчак і інші московські білі генерали пруть на Москву. Здавалось кінець большевиків є вже недалекий. Уряд УНР, доцінюючи вагу хвилі старається порозумітись з Денікіним, щодо спільної боротьби проти большевиків. Заходи наших дипломатів (у Букарешті) не припиняються навіть тоді, як Денікін своєю реакційною політикою на лівобережній Україні викликає повстання проти себе. Переможна Антанта старається недопустити до війни поміж Україною і Денікіном. В цьому напрямку у Денікіна інтервеніювали міністер війни Англії Черчил, французький прем'єр Клемансо, ген. Петен та представник американської місії в Варшаві ген. Джудвін*). Штаб Головного Отамана військ УНР віддає наказ ухилятись від боїв з „добровольцями" і висилає на зустріч з відділами Денікіна делегацію на чолі з отаманом М. Омельяновичем-Павленком. Здавалось, що порозуміння буде осягнено, бо в районі Цвіткова вже було усталено льокальну демаркаційну лінію поміж українськими і денікінськими військами. Але пізніше виявилось, що та лінія була усталена тільки на вимогу кубанців, що відмовлялись битись проти своїх братів-українців; незабаром кубанців було замінено іншими частинами, і демаркаційну лінію не було затверджено головним російським командуванням.

(Кінець буде)

*) І. Мазепа — „Україна в вогні і бурі революції", част. 2, ст. 63.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 13-ти мільйонового майна організації!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Филаделфія, Па.

Збори Філії УКК

На 6. квітня 1952 скликано у Филаделфії Загальні Збори Філії Українського Конґресового Комітету. На Збори з'явилися умандатовані представники всіх організацій Филаделфії, що вплатили до УКК членську вкладку, а також гості, що зайняли відгороджену частину лавок позаду великої залі Українського Горожанського Дому.

Загальні Збори Філії УКК не відбулися. Дві години зужито на дискусію, хто має право брати активну участь в нарадах та хто має право голосувати — чи тільки делеґати чи й гості, після чого, при наелектризованій атмосфері безвихідністю положення, голова Філії УКК п. Е. Рогач Збори перервав. З почуттям великого несмаку, присутні, члени старої і нової іміґрації, ще довго не перериваючи гарячих дискусій, розійшлися огірчені додому.

Що трапилося? Чому Филаделфія, що в українському громадському житті відіграє одну з передових роль, недописала? Чому Загальні Збори зірвано, і який вихід з положення?

Такі питання завдають собі всі чесні громадяни, не тільки у Филаделфії. Українська преса по цей і той бік океану незабаром почне аналізувати події, що відбулися на неуспішних Заг. Зборах у Филаделфії, інтерпретуючи їх по своєму: т. зв. демократичний табір буде обвинувачувати націоналістів, націоналісти посиплять обвинувачення на демократичний табір. УКК, в якому не повинно бути дрібного політиканства, стане новим джерелом партійних суперечок, заогнить взаємини між обома таборами, розбурхає пристрасті найнижчого роду.

В ім'я правди і для роз'яснення в чому діло та для добра нашої найвищої політичної репрезентативної інституції в Америці, УКК, намагатимемось п р о аналізувати події, що відбулися на недокінчених зборах Філії УКК у Филаделфії.

Причиною розбиття зборів були дві речі: 1) неясний статут, 2) неясне вияснення Централі УКК щодо права делеґатів і звичайних, фізичних членів УКК.

Згідно із статутом УКК, який далекий від досконалости, участь у Загальних Зборах Філій мають право брати всі фізичні члени УКК. Управа Філії УКК у Филаделфії, вирішила на своїх засіданнях, що в такій великій місцевості, як Филаделфія, що має багато товариств, збори повинні відбуватись не за принципом фізичних членів, але з допомогою делеґатів. Постанову Управи Філії санкціонувала до певної міри ГУ УКК. Здоровий розум і логіка говорять, що це єдино правильне становище, хоч не згідне із статутом. Це перше джерело непорозумінь на зборах Філії.

Друге: в своєму роз'ясненні Централя УКК прихиляється до думки про делеґатський принцип, проте вставляє до своєї інструкції клявзулю: делеґати на Зборах мають право рішати, хто уповноважений голосувати, тільки вони чи всі присутні на залі. Це й стало безпосередньою причиною непорозумінь, і в наслідку зриву Загальних Зборів.

Між самими делеґатами зразу зарисувалися два табори: одні були за тим, щоб триматися принципу делеґатського, другі, щоб всім присутнім дати право голосування. Цю другу групу присутні гості, в більшості з націоналістичного табору, роз'ярені відгородженням, підтримували гарячими оплесками. Тримаючись постанов статуту і заохочені поясненням Централі, задні лавки домагалися права голосувати.

Голова Філії УКК, п. Е. Рогач, ніяк не міг зрозуміти, і цілком слушно, чому культурні, політично вироблені і патріотичні українці, не можуть дискутувати навіть над найбільш замотаними проблемами, спокійно. Роджений і вихований в Америці, він надаремно прохав присутніх: Пліз, будьте джентильменами!

На жаль, за малим виїмком, ніодин промовець з обох таборів, не пішов за проханнями голови Філії. В повному хаосі, при вигуках і образах, дискусія пішла на повні манівці, що спричинило невиданий вибух пристрастей, і перервання Зборів.

Ми не старасмося скидати вини за розбиття Зборів ні на одну групу, ми тільки звітуємо. Обвинувачувати одних, оправдувати других, не наша ціль. Ми переконані, що завинили обі групи, бо обі вони поводилися однаково скандально, однаково непарляментарно: вигукували, не давали промовцям говорити, перебивали промови, керувалися дрібно-політичною пристрастю, дали взірці найчистішої демагогії, ані на хвилину не придержувались парляментарних правил, постійно ображували себе. Оба табори обвинувачували себе взаємно в намаганнях „перебрати Філію УКК у Філаделфії у свої руки".

„Боротьба за владу" у Філії УКК у Филаделфії на Загальних Зборах дня 6. квітня 1952 буде записана в історії під рубрикою скандалістики. Український Конґресовий Комітет, загально-національна інституція, не сміє спиратися виключно на одному світоглядовому таборі. Якщо в ньому не беруть участи представники всіх світоглядових напрямків, УКК тратить своє значення і вартість. Хто старається „захопити владу" в Філії, чи Централі, виключно силами однієї групи, з виключенням всіх інших, може добитися свого, але в такому випадку, як це влучно сказав п. дир. В. Блавацький, він тоді програв. Одногруповий УКК, початком його кінця. Цього не взято під увагу на зборах у Филаделфії.

І один і другий табори мають повне право пробувати, в оперті на живе членство, добиватися більшости в Управах УКК, та це мусить відбуватися парляментарним шляхом, при виключенні дрібно-партійної заїлости, в достойний спосіб. Нам все це треба вчитися вміння не тільки виграти, але й програвати. Треба вчитися уміння бути конструктивною опозицією, як і також тактовною більшістю.

В ніякому парляменті чи організації, гості не повинні вмішуватися до нарад, своєю поведінкою доводити до розбиття. Вони повинні прислухатися до нарад, а в нашому випадку, йти за вказівками Централі та присутного делеґата Головної Управи УКК. Вся боротьба і дискусія повинна була проходити виключно між делеґатами, які одержали доволі широкі права. В нашому випадку, Загальні Збори відбутися не могли не тільки тому, що на них зарисувалися поважні різниці, але головно тому, що Управа Філії УКК у Филаделфії цих зборів якслід не підготовила. Якщо збори мали відбутися за делеґатським принципом, треба було створити верифікаційну комісію, яка перевірила б, хто і кого репрезентуватиме. Якщо ж, збори мали відбутися за статутом, з участю всіх фізичних членів місцевої філії (що уважаємо непрактичним і незручним для такого великого осередку, як Филаделфія), тоді про це повинно було бути оголошено в пресі, щоб всі члени і платники Національного Датку УКК, могли взяти участь в Зборах. Ні однієї ні другої передумови не сповнено, не диво, що збори, після двох годин, не вспівши навіть вибрати Президії, не відбулися.

Загальні Збори Філії УКК повинні відбутися ще перед Загальним З'їздом в Ню Йорку. Вони повинні відбутися за делеґатським принципом, з тим одначе, що верифікаційна комісія, з участю представників всіх ідеологічних напрямків, вирішить, які Т-ва мають право брати участь у зборах. Попри те треба перевірити, чи члени цих Т-в і, зокрема їхні делеґати, вплатили Національний Даток. Гостям треба дозволити на приявність на зборах, але вони не сміють вмішуватися до нарад. УКК — справа загальна і кожний платник НД заінтересований в його роботі, та навіть при цій умовині всіх зобов'язують певні правила і обов'язки.

Завірені, обрані поодинокими Т-вами делеґати, мусять заховати справжню гідність і придержуючись всіх парляментарних правил, вирішувати справи УКК спокійно і холоднокровно, визбувшись дуже неприємної звички ображувати і не давати опонентові прийти до голосу.

На Филаделфію глядить усе свідоме українське громадянство. Воно боліє помилкою, що склалася на Загальних Зборах Філії УКК і домагається її направи. Чим швидше це станеться, тим швидше забудеться усе те неприємне, чого ми мали нагоду бути свідками. Загальне добро і добро української справи, про що так гарно говорили деякі учасники Загальних Зборів Філії УКК у Филаделфії дня 6. квітня 52, повинні взяти верх. З думкою про це треба відбути якнайшвидше збори у Филаделфії і з такою думкою відбувати збори по інших Філіях та в Централі УКК.

М. В. Дольницький

Нові Книжки

Юрій Сірий. Україна земля моїх батьків. Українська Дитяча Енциклопедія. Ч. 1. Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Нью-Йорк 1952. ст. 64. Обкладинка і заставки художника П. Холодного.

Важке лихоліття розігнало українців по всіх закутках світу, немов осінній вітер розкидає пожовкле листя на всі сторони. Та всі люди українського роду пам'ятають країну, в якій вони родилися і хоч живуть тисячі миль від України, то все мають її образ перед очима. Та молодше покоління або зовсім не бачило землі своїх батьків, або слабо її пам'ятає, бо залишило рідні пороги ще малими дітьми. Для них появилася книжечка Юрія Сірого, що зветься „Україна земля моїх батьків". Це перша частина нашої дитячої енциклопедії, але це зовсім самостійна книжечка, бо другі частини мають подати в короткий спосіб українську історію та культурне життя нашого народу.

Книжка Юрія Сірого „Україна земля моїх батьків" належить до тих видань, що на них громадянство вже довго жде. Книжечка пишається чепурненькою обкладинкою, а її сторінки прикрашують гарні ілюстрації та заставки (около півсотні). Праця Сірого — це популярно написана географія наших рідних земель, але це не сухий опис, бо автор послуговується поезіями та уривками поетичної прози, щоб краще змалювати читачеві окремі частини нашої рідної землі.

Автор популярно розповідає про назву „Україна", герб, гімн і прапор, а пізніше розказує про гори, ріки, долини, багатства наших рідних земель та про окремі цікаві українські племена. Є в цій книзі і окремі розділи про рослинність та тваринність України (колись і тепер) та про визначні міста України.

Коли читаємо цю книжечку, то маємо жаль до автора, що вона таки надто мала. Вона повинна була бути вдвоє більша, дати читачеві більше мистецьких описів окремих частин українських земель та ще більше світлин, бо їх ніколи не буде забагато.

Віримо, що праця Ю. Сірого напевно діждеться другого видання і тільки тому пишемо ще й оці наші заввваги.

На 45 сторінці вмістив автор прекрасну карту багатств України. Гадаємо, що подібні карти повинні були б бути і при інших розділах — ріках, горах і долинах та кордонах українських земель. Якщо автор збільшуватиме розмір книжки, то потрібні були б і деякі графікони, щоб краще унаочнити окремі проблеми. На 10 ст. автор говорить про 25 областей, але вичисляє тільки 19. В книжці знайшли ми коло десять друкарських помилок, між ними „Севмош" замість „Севлюш". На 57 ст. через стилістичну неточність можна б думати, що „галицьке" Поділля тягнеться аж до міста Валти, а на 49 ст. слово „Київ" надруковано звичайним шрифтом, хоч інші міста надруковані товстим друком.

Та це все побажання до автора, коли він робитиме друге видання своєї праці. А на закінчення наведемо слова книжечки з 60 ст.

„Земля наша, „Мати-Україна", це наша найдорожча перлина. Кожний українець, де б він не був, чи дома, чи на чужині — мусить завжди пам'ятати, що то земля його батьків, що через них вона дала йому життя, що вона любила нас, та любить і в теперішніх своїх гірких часах. Хоч і як тяжко їй, під московським ярмом, але вона вірить, що вже недалекий час її визволення. Вона хоче, щоб ми пам'ятали про неї, як про рідну, помагали їй, чим можемо й любили її".

Л. Луців

Г. Голоскевич. П р а в о п и с н и й словник. Близько 40.000 слів. Видання восьме. Нью Йорк. 1952.

Серед безлічі нікому непотрібних статтів про правопис, нарешті наявний вчинок дійсної допомоги всім, хто хоче писати правильно — нове видання великого правописного словника. Сорок тисяч слів, — це майже всі слова, що їх вживає повсякденно наш нарід в мові й письмі. Слова ці, крім правильного написання мають значок наголосу — тож словник устійнює не тільки правопис, але й вимову. Це особливо важливе у нас, бо різні говори нашої мови мають різне наголошування того самого слова. У літературній же мові це явище недопускальне, однаково, як недопускальне різне писання одного слова.

Від часу виходу в світ словника Голоскевича, немає виправдання, що хтось не знає „як написати". Кожний нарід, навіть з найбільш устійненими правописними правилами, вживає постійно правописних словників, — лише у нас більшість намагається писати так, як це йому здасться правильним. Безперечно, мовознавці й далі будуть і повинні вишукувати найкращі правописні системи, але для наших щоденних потреб в письмі й мові — довідник вже є.

І. К.

Акція Комітету „Мати й Дитина"

Передо мною жмут листів із Европи — це подяки. Дякують матері малих дітей, опущені вдови, самітні старші жінки. Дякують за пам'ять, за братерство, за солідарність із ними в їхньому важкому становищі. Це наслідок акції Комітету „Мати й Дитина" при СФУЖО, акції ще достатньо не розвиненої, одначе з виглядами на великий зріст. При співдії з ЗУАДКомітетом вислано ряд пакунків із одягом і харчами, як Різдвяний дарунок для наших залишенців у Німеччині.

Перечитуючи ці подяки, бачимо, що люди які їх пишуть, уже зневірились у щасливий кінець своїх життєвих мандрів. Вони зворушені нашою пам'яттю про них. „Наша Україна не забула про нас" каже літня жінка, й ми відчуваємо, як сльоза бринить у неї на повіці. Вона — колись відома діячка, тепер же мешканка одного з захистів для старих. Перед нею як і перед її товаришами безвиглядне коротання днів, місяців, а може й років...

Читаю далі й немов бачу оцей захист: далеко на відлюдді, з безконечною тягучістю сірих днів, з обмеженим до мінімума харчевим приділом. Довкруги безмежне чужинецьке море ворожого, чи в найкращім випадку байдужого населення... Стає холодно на душі.

А з слідуючого листа визирають гарячкою палаючі очі молодої дівчини, що сама одна, без друзів і побратимів, прикована на довгі роки недугою до постелі, бореться з життям і за життя і як той мітичний Тантал, що скотившись униз привалений камінням, усоте зривається до нового змагу за життя... І вона дяку за Різдвяний гостинець, хтось згадав і її... Листи, листи...

А далі ще прислані звіти, ділові, циферні. Читаю й морозить душу диспропорція між числом потребуючих і числом розданих дарів. Тоді тільки бачу, що наші посилки були лише символом пам'яти нашої про них, нашого Різдвяного привіту, що не представляли вони собою майже ніякої реальної матеріяльної вартости, бо їх було замало... Сумна правда.

І так перед нами виринає пекуча необхідність поширити й поглибити нашу акцію допомоги залишенцям. Треба, щоб із нагоди недалеких уже Великодніх свят наші посилки були не лише символом святочних вітань, а й дійсно реальною підмогою у тяжкій долі наших залишенців. Отже не відкладаймо цього діла на довший час! При першій вільній хвилині перегляньмо нашу гардеробу і виберім щось до Великотньої посилки, а при слідуючім закупі харчів захватім ще якусь лишню пушку з товщем чи м'ясом та передаймо до збірного пункту нашого Комітету.

Майбутнє цієї акції лежить у руках усього нашого суспільства в Америці. Воно буде запевнене тоді, коли пам'ятатимемо, що: „Мати й Дитина" це серце нашого національного організму. Тому звернім у їхню сторону наш духовий зір і тоді, коли дзвони всіх християнських святинь світу звіщатимуть величне: „Христос воскрес!"

Филаделфія, Па.

Членка Комітету „Мати й Дитина"

Російський комплекс в американській політиці

(Початок на стор. 2-гій)

но дуже вразливі, зокрема борони Боже, щоб Америка не допускала навіть самої думки поділу Росії, бо вона нині абсурдна. Року Божого 1952 в Америці, в католицькім єзуїтськім журналі, написано, що священна боротьба старих культурних народів за визволення з-під тиранії Москви є річ абсурдна. Це для історії слід ствердити, що таке написано в цім часі, коли Католицька Церква в Совєтах, зокрема католики східнього обряду в Україні, сховорилися в підземелля та найшлися під опікою визвольної армії українського народу, Української Повстанчої Армії.

Немає сумніву що нині поважне число американських політиків та громадських діячів різних політичних таборів та релігій діткнені російським комплексом не видять дійсної Росії минулих та теперішніх часів, нині лютого ворога Америки. Вони у своїй буйній фантазії змалювали собі якусь видеалізовану Росію, мальовану в яскравих кольорах російськими патріотами в Америці що мають на очах ту саму ціль, що й Політбюро на Кремлі — боронити Росію перед її поділом на свобідні нації, отже поневолювати мільйони людських істот та зберігати могутність російської імперії.

Чи Америці потрібна могутня одноціла Росія, чи Америці потрібна тюрма народів, яких старі культури Москва винищує шляхом народовбивства, на це нехай дадуть собі відповідь американці, спадкоємці традицій своїх шляхотних предків а до того відповідальні бодай за збереження самої Америки та її свобід.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНС... КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІ... А ПРОСВІТА – ЦЕ СИЛА

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Збори Пласт-Приюту

В новій обширній домівці Пласту при 144 2-га евеню в Ню Йорку відбулися в неділю дня 6. квітня збори Пласт-Приюту. Батьки пластової молоді зібралися, щоби заслухати звіту про пророблену роботу і застановитися над дальшою допомогою для тієї, так дуже важної виховної організації. Звіт за час від 2. грудня 1951 до кінця березня 1952 здав голова Пласт-Приюту інж. Богдан Соболта. Зі звіту присутні довідалися, що за короткий час звітового періоду Пласт-Приют допоміг пластовій станиці в Ню Йорку здобути власну домівку, що була необхідна для правильного ведення праці. Перша домівка виказалася замала, тоді вдалося піднаймити другу, простору і ясну, яка вповні відвідає потребам станиці. Домівка була занедбана і відчищення її коштувало дуже багато труду, який одначе пластуни радо поносили. Були такі, що жертвували по кількадесять а то й сто годин праці. Пласт-Приют нараховує тепер 155 членів, з чого більшу частину становлять люди, що не мають в Пласті власних дітей, а тільки цікавляться ним як важливою виховною установою української молоді. Пласт-Приют допоміг уладити дитячу забаву і приходом з забави, як теж зібраними вкладками, матеріяльно допоміг Станиці. Щодо плянів на майбутнє, то перед Пласт-Приютом є насамперед завдання допомогти до устаткування домівки, до придбання потрібної обстановки, розваговик гор, бібліотеки тощо, щоб пластуни в своїй домівці добре почувалися і до неї радо спішили. Плянується теж уладження Свяченого, що зібрало б при спільних столах і при спільній забаві усю пластову молодь від найменших до найстарших членів Пласт-Приюту і все українське громадянство Ню Йорку. Свячене має відбутися в неділю 3-го травня в залях Мангеттен Пляза. Треба теж допомогти пластовій станиці в уладженні вакаційних таборів. Справу таборів окремо реферував пластун-сеньйор В. Бакалець, член Касвої Таборової Комісії. Опісля відбулася оживлена дискусія, в якій присутні висловлювали свої помічення і завваги щодо теперішніх напрямних праці Пласту, ставили запити і діставали на них вичерпні відповіді від присутного на зборах станичного пластової станиці Ню Йорк, пл. сеньйора інж. Я. Бойдуника. В дискусії підношено теж потребу придбати до Пласт-Приюту більше членів, всіх тих, що цікавляться виховним питанням нашої молоді, щоб дати Пластові якнайбільшу моральну і матеріяльну підтримку. Зауваженно з признанням факт, що ніхто в Пласт-Приюті не залягає з вкладками і хач місячна вкладка є доволі висока, зібрано її в 100 процентах. На кінці забрав голос голова зборів. п. Я. Гайвас. В своїй промові нав'язав він до тих пластунів, що з таким великим вкладом праці і з такою охотою жертвували свій вільний час для упорядкування домівки. Це вказує на їх ідейність і працьовитість і то повинно теж бути прикладом до наслідування для нас всіх, щоб до доброї справи прикладати своїх рук, жертвувати свій час, бо це для спільного добра, для збереження у моральному і фізичному здоров'ї нашої молоді.

На закінчення присутні оглянули всі залі домівки і висловили своє велике вдоволення з придбання того льокалю. **М. Л.**

• РОЗШУКИ •

Пошукуємо свого сина **ВЛАДЗЯ ГУТ**, нар. 1930 р., що мешкав у Людвіківка, пов. Долина, в Галичині. У 1944 році був в Австрії. Батьки Еліяш і Марія просять сповістити про нього на адресу: **ELIJASZ GUTT, 1931 N. Leawit St., Chicago 47, Ill.** Европейські газети дуже прошу передрукувати.

Пошукую **КАТЕРИНУ СОРОКА** яка перебувала в Бофало, Н. Й. Хто знає про неї або вона сама, прошу голоситися на адресу:

ДМИТРО МЕЛЬНИК
P. O. Box 222, Hudson, N. Y.

На Народний Фонд на 1951 Рік Зложили:

(ЛИСТА ч. 42 — по день 22. лютого 1952)

АРІЗОНА:

Феникс: Коляда: по $5: Волод. Н. Коваль, Рудники; Кисіль $3: по $2: Г. Гомоляк, Іваники, п-ні К. Ост; по $1: о. Губяк, П. Яніс, Ф. Коваль, І. Трегубе.ь, В. Коваленко; дрібними 50 ц.

КАЛІФОРНІЯ:

Лос Анджелес: По $10: Антін Маланяк, Йосиф Жук.
Сен Френсиско: По $5: Алексій Ірклінко, Петро Кацуляк.

КОННЕКТИКЕТ:

Дербі: Андрій і Анна Гамуляк $10.
Гартфорд: Іван Польний $10.
Ню Гейвен: По $5: Г. В. Білик, Мих. і Марія Чайківські (1952 р.), Йосиф Романик.
Норвіч: Микола Жукевич на коляду $5.
Торрінгтон: В. Котенко $6.
Трамбек: Михайло Максимів $10.
Виллиментик: Коляда по $2: П. Лехман, І. Науменко, о. А. Назаревич, В. Головчак $1.50; по $1: І. Чиж, М. Данило, Ю. Дорош, Б. Федорець, Омелян Граб, Г. Корець, М. Котис, І. Коваль, С. Ковалів, В. Кріса, В. Курник, Л. М. Любинський, Я. Очееретко, о. П. Петруш, М. Пліш, О. Рудко, В. Самофал, В. Шулевський, Ю. Туркевич, М. Тимків, А. Вовк, С. Завойський, Д. Жебак, І. Здирко; дрібними $9.25.

ДЕЛЕВЕР:

Кентон: Іван Левицький $10.
Вилмингтон: Укр. греко-катол. Церква з коляду $50; Р. Вілей $3.

ДИСТРИКТ КОЛОМБІЯ:

Вашингтон: д-р Лев Добрянський $10.

ФЛАРИДА:

Палм Біч: Євгеен Шафран на коляду $5.
Ст. Оґостин: По $10: Іванна Білан (1952), Микола Білан (1952).

ІЛЛИНОЙ:

Шикаґо: Михайло Кожушко $30 (в тому $5 на коляду); Анастазія Панчук $15; по $10: Богдан Яремчук, Панас Кологривенко, Александер Куріца, Яків Бедзяк, Стефан Зелінка; по $5: Дмитро Коваль (коляда), Лука Мацевко, Йосиф Протиняк; Ст. Мединський $6; по $1: на коляду: М. Івахів, А. Танчак, П. Мацько.
Медізон: Александер Семеґин $10.
Пелстайн: Михайло Запоріжський $10.

АЙОВА:

Кіота: Микола Данилюк $10.
Маскетайн: Д. А. Нестеренко $10.

ІНДІЯНА:

Келамет Сіті: Ник. Сенеко коляда $1.
Іст Шикаґо: коляда по $2: Л. Ґруп, П. Картіс, Д. Танчак; по $1: Хр. Каворайнос, Арк. Кнат, Ґ. Манус, Й. Міллер, Д. Воляник.
Форт Вейн: Яків Зінченко $10.
Ґарі: Коляда по $3: Ювелірня Братів Твін, Ап. Музд.
Гаммонд: По $10: Євген Демків, Стеефан Іжак, Пилип Пелешенко; на коляду по $2: І. Юськів, В. Кушнір, Д. Миськів, Й. Норман; по $1: Є. Демків, Т. Дзьоба, І. Гафійчук, Ст. Іжак, М. Мандзій, В. Мандзій, С. Ґ. Пастор (пів), Петер, С. Пилипчак, М. Залуцький.
Перу: Андрій Цигикало $10.

МЕРИЛЕНД:

Балтимор: По $10: д-р Петро Франк, Марія Конарська, Йосиф Мармаш, Петро Міськів, Василь Охота, Маріян Венґер, Володимир Венґор.
Куртіс Бей: Володимир Ганас $10.
Ввайт Голл: Микола Яремко $10.

МАССАЧУЗЕТС:

Бостон: Допомоговий Комітет при Укр. Правосл. Церкві $20 (в тому $10 на коляду).
Чікопі Фоллс: Йосиф Шевчук $5.
Голийок: Дмитро Хрупалик — $10 (1952 р.); по $5: Іван Ковалькевич, Григорій Ткач.
Джемейка Плейн: Теодор Хархут $10.
Роздейл: Василь Миґован $10.

МІШИҐЕН:

Бентан Гарбор: На коляду: По $10: П. Фігель, В. Лизун, І. Прокопчук, Джім Прокопчук, М. Тир.кус, Д. Зінк; по $5: Л. Дулко, Д. Гавриш, І. Геленій, І. Камінський, М. Кіргавн, Р. Куліч, Мих. Куликовський, А. Метальський, С. Поліщук, Катерина Скепко, Мих. Свербінський, А. Вовчук, А. Возгнюк; І. Полюганич $4; по $2.50: О. Єверський, Т. Коваль; по $2: А. Ігнащенко, П. Кобрин, Ф. Кираль, М. Лаврик, І. Лещук, В. Мороз, В. Шеменауер; Бельський $1.
Дуджіяк: Г. Клапчук на коляду $10.
Дітройт: Комітет злучених жіночих організацій із свята Басарабової $175; по $10: Омелян Каранець, Теодор Майструк, Евстахія Милянич; Іван Совірка $5; Юлія Уляна Коваль на коляду $2.
Дірборн: Н. Н. $20 (1951 і 1952 р.р.).
О Клер: На коляду по $5: І. Побуцький, Ф. Прокпчук; К. Сотник $3; С. Валегунда $1.
Гемтремк: Олександер Брунець $10; Осип Муж $20 (1952 р.)
Каламазу: Андрій Голуб $10.
Мек Дуґаль: Юліян Вірстюк $10.
Понтіяк: Т. Маруцак $2.
Ст. Джозеф: Михайло Одосіїв на коляду $5.

МІННЕСОТА:

Міннеаполіс: По $10: Стефан Харчук, Микола Годинський, Володимир Кос, Василь Кулик, Олександер Удовиченко; по $5: Дмитро Татарин, Василь Татарин.
Сейнт Пол: Д-р Олександер Грановський $75 (в тому $50 за 1950 р., і $25 за 1952 р.)р

НЕБРАСКА:

Гренд Айленд: Василь Швед $10.
Елленделл: П. Малюта $2.

НЮ ДЖЕРЗІ:

Байон: Михайло Зарічний $10; М. Мохів $2.
Белдвилл: М. Дорош коляда $1.
Кемден: Василь Федитник $10.
Картерет: Омелян Ільницький $10.
Клифтон: По $10: Осип Фенедяк, Йосиф Мазяр.
Елизабет: Роман Согор $10; п-ні К. Андроско $5.
Гіллсайд: В. Федчишин коляда $2.
Джерзи Сіті: По $10: Микола Боднарчук (1952 р.), Юрій і Олександра Княжинські, Теодор Литвиняк (1952 р.), Михайло Шаран (1952 р.).
Ірвингтон: Микола Дронь $5; на коляду по $1: д-р І. Карапінка, Степан (далі нечитке).
Лейквуд: Івон Ґлорі $10 (1952 р.).
Милвилл: Т-во Котляревського (11. Відділ Укр. Нар. Помочі) $25.
Менвилл: Йосиф Кікта $10.
Мовимут: Володимир Луців $10.
Нюарк: По $10: Павло Козар, Василь Медюх, В. Ткач, Павло Вільшинський, Петро Вільшинський; по $5: Василь Качмар, Анна Найґебавер (1952 р.). Коляда по $2: М. Гребеняк, Стебан (далі нечитке); по $1: Н. Басняк, Д. Бобеляк, М. Цяпка, Н. Дзера, І. Федун, Гриник, Ю. Яців, О. Яців, Я. Яворський, М. Кіндрачук, В. Кульматицький, В. Левицький, А. Матківський, М Матіяш, Н. Н. (підпис нечиткий), І. Островершенко (пропущений у 50. числі „Свободи"), М. Плешкан, Я. Пиндус, С. Рибак, М. Сольчаник, А.В.
Пассейк: Олександер Ничка $10; Петро Дадачко $5.
Петерзон: По $10: Богдан Джиґало, Євген Ковальський, д-р Вінкентій Шандор, Теодор Татаринський; По $5: Симеон Борис, Теодор Марщівський, Ст. Шепчук; Стефан Сасовський $7. На коляду: По $5: Ілько Венедик, Николай Федин, Гавр. Кідон, Євген Ковальський, Михайло Озарук, Михайло Спазіяно; по $2: Н. Баюк, Бобеляк, С. Цімка, А. Федчишин, В. Федчишин, М. Яблонський, М. Ярусевич, Квасневська, Б. і Г. Ліквор Стор, Р. Луговий, А. Нимилович, А. Ретьква, Т. Саївник, С. Сасовський, З. Семенюк, В. Смаль-Стоцький, С. Вінярський, А. Зелінський; по $1: М. і Ю. Антонів, С. Бобиляк, О. Безпалко, В. Боднар, І. Борис, С. Цудиць, Ю. Чорний, Г. Чура, Т. Гарасимович, З. Гончаренко, А. Катрій, Е. Криловська, А. Лопушняк, М. С., В. Малиновський, Т. Марщівський, Матіяшек, С. Мороз, І. Олексіїв, Е. Олешко, А. Онуцька, В. Петришин, В. Січинський, А. Сухомлин, І. Шайдевич, д-р В. Шандор, П. Шепчук, Т. (нечитке) Олекса, А. Воровка; М. Березовський 50 ц.
Полсборо: Михайло Галушка $20 (1951 і 1952 р.р.)
Раріген: С. і Г. Лаудусь $2.
Савт Орендж: Анна Антоняк $10 (1952) і на коляду $1.
Юсіон: Ілля Онишкевич $5.
Випені: Василь Ґвоздь $10.
Вудбайн: Тиміш Чабан $5.

НЮ ЙОРК:

Олбані: о. Іван Кобат $20.
Оборн: Павло Пироганич $10.
Бронкс: По $10: А. Круґлий, Іван Трухлий; по $5: д-р Богдан Свистун, Петро Свистун.
Бруклин: Д-р Михайло Шляхтиченко $10; Василь Перегівський $5; М. Діденко $2. На коляду по $1: П. Баран, К. Миронюк.
Боффало: По $10: Петро Чуйко, Михайло Грубак; С. Касіянчук коляда $2.
Коговз: Гр. Недільський $10 (1952).
Іст Медовз: Николай Савка $5.
Геркимер: Осип Ліщинський $10.
Джексон Гайтс: По $10: Евстахій Федик, Стефанія Кудла.
Джонсон Сіті: Франк Ковач $10.
Мариче: Микола Кушнір $10.
Ню Йорк Сіті: Михайло Пізнак $50; по $20: Василь Різник, Теодор Стефанів (1951 і 1952 р.р.); д-р Юліян Архипов і дружина $15; по $10: Василь Ділай, Ярослав Гайвас, Микола Гошовський (1952 р.), Ярослав Коструба, Остап і Тетяна Котик-Стефанович (1952 р.), Микола Р. Куций, Ераст Куровицький (1952р.), Васцль Паліїчук, Іван Паливода, Андрій Підвербецький, Стефан Покора, Ярослав Січинський, Роман Скоробогатий, Ольга Томашівська, Іляріон Вацик, Стефан Валентин (коляда), ґен. Олександер Загродський; по $5: Михайло й Іванна Брунець (коляда), Михайло Галібей, Софія Головко, М. Клюковська, В. Коваль (коляда), Клявдія Кроподра, Теодозій Кушнір (1952 р.), Володим. Куштала (коляда), Василь Мудрий (молодш.), Михайло Попик, Павло Шпікур. На коляду по $1: П. Хохоляк, Д. Христіян, М. Дутко, Я. Федорас, О. Кулинич, Н. Кулинич, Д. Помийчук, Г. Самкович, К. Сеник, С. Скоревич, М. Ставчанська, Я. Тарас, П. Тараско, П. Тибор, П. Забріський, В. Жеребецький.
Скенектеди: Михайло Гайдукевич $10.
Трой: Н. Тихонів $25; СУМА із свята соборности (В. Терновий) $22.50.
Річфілд: В. Брикайло $5.
Раквей Біч: Александер Матейко $10.
Рачестер: Степан Окрепкий $10: Михайлина Пічак $5.
Стетен Айленд: По $12.50: Ольга Головко (1952 р.), Валя Головко (1952 р.)
Велей Стрім: Теодор Сенчишин на коляду $5.

(Далі буде)

Національний Даток пересилайте:

Ukrainian Congress Committe of America,
P. O. Box 721, Church St. Annex
New York 7, N. Y.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

АКРОН, О.—З причини Великодня, збори відділу 296 відбудуться в понеділок, о годині 8-ій ввечорі, в церковній галі, 185 Ейбол вулиця. — Уряд.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Тов. Любов, від. 370 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 20 квітня, в церковній салі, 127 Парк вул., зараз по великій Службі Божій. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючим членам пригадується, щоби вирівнали свою належитість, бо інакше подасться їх до суспензи. — П. Воляник, предс.; В. Колесняк, кас.; Р. Голубович, фін. секр. К. Марущак, рек. секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Збори Сестрицтва Благовіщення, від. 125, відбудуться в понеділок, 21. квітня, о год. 7:30 ввечорі, в Союзовім Домі при 845 N. Western Ave. — І. Подола, секр.

БОФАЛО, Н. Й. — Бр. св. О. Николая, від. 127 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. квітня, в церковній галі, зараз по Службі Божій. Крім того урядники полагоджують справи і в четверту неділю зараз по Службі Божій в церковній галі при Fillmore і Oneide St. Просимо всіх членів платити вкладки на час кожного місяця, бо хто не заплатить, буде суспендований. — І. Була, предс.; П. Володка, фін. секр. М. Левицький, рек. секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє, що місячні збори відбудуться в вівторок, 22. квітня, в год. 7:30 ввечорі точно, в галі парафіяльній, 305 Гудсон вул. Приявність всіх членів є конечна, бо є багато важних справ ддо вирішення. Довгуючих членів проситься прийти на збори і вирівняти свої залеглости. — В. Колданський, предс.; І. Деркач, кас.; А. Іванів, фін. секр.; Г. Булавинець, рек. секр.

РАРІТАН, Н. ДЖ. — Місячні збори членів відділу 332, відбудуться в суботу, 19. квітня, в год. 7-ій ввечорі в У. Н. Домі, 10 Колфакс вул. Проситься всіх членів прийти на збори. — М. Сірман, рек. секр.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ. — Бр. св. Володимира, від. 173 матиме чвертьрічні збори у вівторок, 22. квітня, о год. 7-ій ввечорі, в церковній галі св. О. Николая, 608 So. Heald St. Проситься всіх членів прийти на збори та вислухати звіт з діяльности відділу. Є важні справи до полагодження з тими членами, що були хворі. Довгуючих членів напоминається вирівнати свої залеглости. — С. Фіґун, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 170 повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 20. квітня, в год. 6-ій ввечорі, в У. Н. Домі, 183 Fleet Street. Обовязком кожного члена прийти на збори та вирівнати свої вкладки, щоб опісля не було нарікання, коли такого члена прийдеться суспендувати. — І. Грабар, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 372 повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 19. квітня, в год. 7-ій ввечорі, в галі "Weteran War" при 19 Washington Ave. Проситься всіх членів і цленниць прийти на збори бо маємо деякі дуже важні справи до полагодження. — Д. Ґеча, предс.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, секр. Ю. Лонишин рек. секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Чорноморської Січи, від. 14, подає до відома, що місячні збори відбудуться в середу, 16. квітня в год. 8. ввечорі в Січовім Домі 508 — 18 Евеню. Проситься членів прийти на збори і вирівнати свої залеглості. Рівнож можна доручити вкладки до предс. п. Басараб до склепу під ч. 586 Springfield Ave. А позамісцеві хай присилають до секретаря: 64 A R. D. 2, Cranbury, N. J. — М. Басараб, предс.; М. П. Отрок, секр.

БАЛТІМОР, МД. — Бр. Пр. Тройці, від. 320 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. квітня, в год. 2-ій пополудні в У. Н. Домі, 3101 O'Donnell St. Просимо всіх членів прийти на час і вирівняти свої вкладки — Г. Шулька, предс.; І. Малко, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 347, повідомляє своїх членів, що вкладок не будемо збирати в неділю, 20. квітня, з огляду на наші Великодні Свята, натомість будемо збирати тиждень пізніше, в неділю, 27. квітня. — О. Патен, предс.; С. Чопик, кас.; Г. Тимчій, сек.

ГАРТФОРД, КОНН. — Місячні збори Бр. св. І. Хрестителя, від. 277, відбудуться в неділю, 20. квітня, о год. 4-ій пополудні, в домі Укр. Амер. Гор. Клюбу (53 Whitmore St.). Перед зборами від 2. до 4. год. урядники відділу приймають вкладки та полагоджують біжучі справи. Управа пригадує членам, що до квартального замкнення рахунків всі членські кладки мусять бути вирівнані. — В. Дерлиця, предс.; Е. Гомотюк, фін. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Чвертьрічні збори „Запоріжської Січи", 117 від. відбудуться в суботу, 19. квітня, в год. 8-ій ввечорі, в приміщеннях при 33 E. 7th St. (на горі). Просимо всіх членів взяти участь в зборах, які мають багато важних справ до полагодження. Ті, що залягають з вкладками, мусять їх обовязково вирівняти. — С. Кучма, предс.; М. Корчинський, кас.; В. Калина, фін. секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

ВАСИЛЬ ФУТУЛУНЧУК, член від. 13 УНСоюзу, в Waterwliet, N. Y. помер 7. квітня 1952 р. Покійний походив зі села Княждвір, пов. Печеніжин, Україна. Покійний ніколи не жалував пожертв і труду на народну ціль. Полишив у смутку жену Анастазію, четверо дорослих дітей і три внуки. Похорон відбувся 9. квітня з укр. церкви св. О. Николая в Трой, а опісля на цвинтар. — В. Й. П.
І. Урбан, секр.

ВАСИЛЬ ПИСКЛЯК, член Тов. Запорозької Січи, від. 325 УНСоюзу помер 26. березня по короткій і тяжкій недузі на фармі в Fort Plain, N. Y. Покійний походив зі села Клюсова, пов. Сокаль, проживши 61 років. Похорон відбувся 28. березня з дому жалоби до церкви в Форт Плейн, а опісля на цвинтар у Johnsville, N. Y. Покійний полишив жену Анну, дочку Таньку, синів Івана і Стефана, братів Івана, Михайла й Петра, трьох внуків у великім жалю і смутку. — В. Й. П.
П. Малицький, секр.

ДЕМКО ХОМИН, довголітний член від. 403 УНСоюзу, помер дня 2. квітня 1952 року в 72 році життя. Один з піонерів української громади в Олифант, Па. Покійний походив з села Хлівчани, пов. Рава Руска, Галичина. Прибув до Америки в 1900 р., а в 1904 вступив до УНСоюзу. Оставив у смутку дві замужні дочки і трьох синів. Похорон відбувся 8. квітня з церкви св. Кирила і Методія на парохіяльний цвинтар. — В. Й. П.

АННА ГРИБ, членкця Бр. св. Арх. Михаїла, від. 476 УНСоюзу в Гудсон, Н. Й., померла 28. березня 1952 р., по короткій а тяжкій недузі. Покійна роджена 1894 р. в селі Тисивці, пов. Ліско, Україна. Оставила в смутку мужа і 4 синів. Похорон відбувся 1. квітня при участи членів відділу, родини і знайомих. — В. Йй П.
П. Маряк, секр.

АНТІН КІЦАК, член від. 39 УНСоюзу в Сиракюз, Н. Й., помер 5. квітня 1952 р., у 58. р. життя. Покійний походив зі села Середнє Велике, пов. Ліско. Полишив в смутку жену Марію, 5 синів, одну сестру і 3 внуків. Похорон відбувся 8. квітня 1952 р. — В. Й. П.
В. Осухівський, секр.

ПОДЯКА

Цією дорогою складаємо сердечну подяку Пані Юлії Кошик-Тащук за жертвенну опіку нашим сином Тарасом. Нехай Її Бог стократно заплатить. І рівночасно складаємо бажання Веселих і щасливих свят Христового Воскресення.

О. М. Наорлевичі.

ТАРЗАН, ч. 2811. Бойова атака.

„Не стріляй, Хіраме!", перестерігав Тарзан. „Гук збудить варту коло святині. Залиши Шіту мені".

Коли чорна потвора кинулася до нападу, Тарзан пустив стрілу, кинув свій лук і скочив вперед.

З надприродним ревом Шіта сам кинувся на малпо-чоловіка.